

Fondurile sociale paritare din construcții în UE versus cele din România

prof. ec. Ion Voinea
Președintele
Sindicatului
Românilor din
Străinătate

Complexitatea și specificul activităților din sectorul construcții au impus încă din cele mai vechi timpuri o abordare cu totul specială a relației dintre patroni și salariați, pe de o parte, iar pe de altă parte dintre constructori și beneficiari ai lucrărilor de construcții.

Indiferent care au fost modalitățile de realizare și denumirea acestui parteneriat, un element comun l-a constituit solidaritatea.

Am asistat, îndeosebi după crearea Uniunii Europene, la intensificarea eforturilor pentru autoreglementarea acestui sector economic - declarat în multe state europene

drept prioritate națională, principal vector al dezvoltării economiei naționale.

S-a ajuns la concluzia că, într-o economie de piață funcțională, partenerii sociali, adică sindicatele și patronatele reprezentative în sectorul construcții, pot și trebuie să-și stabilească de comun acord cadrul legal în care să-și organizeze și gestioneze activitatea, pe baza Contractului colectiv de muncă - legea celor două părți semnatare.

Așa se face că statul a permis părților să hotărască prin contract negociat și agreat de partenerii sociali, atât nivelul salariilor, cât și celelalte aspecte privind condițiile de muncă, inclusiv constituirea de fonduri sociale paritare.

S-a ajuns, astfel, la o degrevare a statului și a autorităților acestuia, de problemele complexe și delicate ale acestui sector economic.

Depinzând de specificitățile fiecă-

rei țări, diverse activități cum sunt formarea profesională, sănătatea și securitatea în muncă, pensiile ocupaționale, protecția socială complementară specifică și altele, s-a ajuns la concluzia că aceste probleme pot fi tratate și soluționate mai eficient în comun, prin fonduri sociale paritare înființate, organizate și conduse de către parteneri sociali autonomi.

Exemplele de bune practici din statele europene din vestul continentului nostru, privind parteneriatul social dintre sindicate și patronate în constituirea și administrarea fondurilor sociale paritare, au fost urmate și de către statele din centrul și estul Europei, care au aderat mai târziu la Uniunea Europeană, printre care se numără și România.

Demn de urmat este exemplul Germaniei, unde SOKA - BAU în calitate de furnizor de servicii pentru

sectorul construcțiilor, gestionează, printre altele, procedura de vacanță, adică plata drepturilor pentru concediul de odihnă, pensiile ocupaționale suplimentare, precum și finanțarea formării profesionale a angajaților din construcții.

De asemenea, în Italia funcționează cu bune rezultate CASSA EDILE, care este organizată într-un sistem paritar, fiind gestionată atât de către patronate, cât și de către sindicate reprezentative în sectorul construcții.

În baza contractului colectiv național de muncă, care există în Italia, Cassa Edile se alimentează pe baza unor contribuții plătite în proporție de 5/6 de firma angajatoare și 1/6 plătită de către salariat.

Din fondul social paritar se suportă, printre altele, plata drepturilor salariale pe timpul în care din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, cu deosebire pe timp frigu-

ros, nu se poate lucra. Este și o măsură de protecție a calității și durabilității construcției, dar și o măsură privind stabilitatea forței de muncă.

Orice firmă de construcții este obligată, din punct de vedere legal, să fie membră a Cassei Edile și să achite contribuțiile către aceasta pentru a-și putea desfășura activitatea pe teritoriul statului italian și a demonstra că utilizează forme legale de muncă.

Această obligație este indiferent de dimensiunea firmei respective, ori de numărul de angajați pe care îi are în subordine. Altfel, nu poate participa la nicio licitație.

Angajatorul plătește și în contul beneficiarului, recuperându-și toate cheltuielile făcute pentru beneficiarul investiției, conform devizului general, document obligatoriu la obținerea autorizației de construire.

Prin adoptarea unui sistem de management paritar, partenerii sociali pot ține sub supraveghere riscurile fondului și să se asigure că fondurile nu sunt utilizate în alte scopuri decât cel pentru care a fost constituit.

Exemplu de bună practică îl reprezintă și România.

Pe fondul migrației masive a forței de muncă din construcții și din industria de producere a materialelor de construcții a fost adoptată Legea nr. 215/1997 - privind Casa Socială a Constructorilor - organizație nonprofit, autonomă, cu perso-

nalitate juridică și patrimoniu propriu, organizată și condusă de către parteneri sociali autonomi, respectiv sindicatele și patronatele reprezentative din ramura de construcții și de producere a materialelor de construcții.

A fost nevoie de această lege organică specială, întrucât statul român era principalul investitor al țării, procesul legislativ era în curs de adaptare la economia de piață, iar partenerii sociali nu aveau suficientă experiență să-și autoreglementeze activitatea sectorială.

În plus, din motive care au ținut mai mult de contextul economic și social al perioadei în care s-a adoptat legea, nu s-a considerat oportun să se instituie obligativitatea tuturor firmelor de construcții să se înscrie în Casa Socială a Constructorilor și nici Contactul colectiv de muncă nu era considerat, decât parțial, ca o veritabilă lege a părților.

Adoptarea acestui act normativ - unic în România pentru un fond social paritar - a avut și are efecte benefice, atât pentru salariați cât și pentru firmele de construcții și bugetul statului.

De precizat că principala componentă a legii este componenta tehnică, impusă de condițiile meteorologice nefavorabile, urmată de cea social-economică și de protecție socială.

Faptul că, alături de antreprenori

și salariați la constituirea fondului Casei Sociale a Constructorilor participă și beneficiarii investițiilor cu o sumă simbolică, o cotă de 0,5% din deviz, cu corespondență în devizul general - sumă care oricum se amortizează în timp, indiferent dacă este clădire sau autostradă - reprezintă o dovadă a solidarității și coeziunii sociale, o dovadă a susținerii de către beneficiari a sectorului construcțiilor - sector declarat prioritate națională, alături de sănătate și învățământ.

Despre funcționarea efectivă a Casei Sociale a Constructorilor din România trebuie reținut faptul că, în perioada întreruperii activității din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, salariații beneficiază de o indemnizație reprezentând o sumă impozabilă, al cărei quantum lunar este egal cu 75% din media pe ultimele 3 luni a salariului de bază brut.

Salariații respectivi rămân la dispoziția agenților economici, iar contractele individuale de muncă ale acestora nu încetează.

În mod firesc, în perioada de întrerupere a activității salariații nu stau degeaba. Ei participă la programe de instruire, de formare profesională continuă în meseria sau specialitatea fiecăruia, chiar dacă această activitate nu este prevăzută în mod expres în lege, dar nici nu este interzisă o astfel de activitate. Acest aspect ar trebui să fie analizat

în inițiativa de modificare și completare a acestei legi.

Pentru sumele reprezentând indemnizațiile acordate, prin Casa Socială a Constructorilor, agenții economici datorează contribuțiile la asigurațiile sociale de stat, la asigurațiile sociale de sănătate, la Fondul pentru plata ajutorului de șomaj și la Fondul de risc și accident.

Sumele reprezentând contribuția agenților economici se includ în costurile de producție. Statul român economisește sume însemnate la bugetele menționate.

Faptul că fondul constituit conform legii, neconsumat până la sfârșitul anului, se reportează în anul următor cu aceeași destinație, ne îndreptățește să afirmăm că este un buget multianual - asemănător actualului buget al Uniunii Europene.

O concluzie care se desprinde este aceea că partenerii sociali recunoscuți oficial au fost și vor fi singurii autorizați să înființeze și să gestioneze fondurile sociale paritare, necesitate obiectivă a creșterii gradului de autoreglementare sectorială, atât în construcții, cât și în alte sectoare economice.

(C)